

1 قانون اختیارات مالی و استخدامی سازمان بنادر و کشتیرانی و تشکیل گارد بنادر و گمرکات

مصوب ۱۳۴۸/۴/۱۹

ماده ۱- از تاریخ تصویب این قانون سازمان بنادر و کشتیرانی مشمول مقررات قانون محاسبات عمومی و قانون استخدام کشوری و آیین نامه معاملات دولتی نمی باشد.

ماده ۲- امور مالی و استخدامی و معاملات و وظایف و اختیارات سازمان تابع آیین نامه ای^۲ خواهد بود که به تصویب کمیسیون های دارایی و استخدام مجلسین رسیده باشد و تا زمانی که آیین نامه مزبور به تصویب نرسیده مقررات فعلی سازمان قابل اجرا است.^۳

تبصره ۱- حقوق و عوارض بندری مندرج در تعرفه منضم به قانون تاسیس سازمان بنادر و کشتیرانی مصوب سال ۱۳۳۹ منحصر و محدود به موارد زیر خواهد بود:

۱- حق ورود کشتی به دهانه بندر (ردیف ۱ تعرفه)

۲- حق ورود کشتی به بندر (ردیف ۲ تعرفه)

۳- حق بارگیری و تخلیه در آبهای بندر (ردیف ۵ تعرفه)

۴- عوارض فانوسهای دریایی (ردیف ۹ تعرفه)

۵- عوارض بندری کالای وارده (ردیف ۱۲ تعرفه)

۶- عوارض بندری کالای صادره^۴ (ردیف ۱۳ تعرفه)

۷- عوارض بهداشت بندری (ردیف ۱۴ تعرفه)

افزایش نرخ حقوق و عوارض بندری تا سی درصد ارقام مذکور در تعرفه فوق الذکر و همچنین معافیت یا کاهش نرخها با تصویب شورای عالی سازمان بنادر و کشتیرانی خواهد بود. افزایش بیش از سی درصد و همچنین حذف یا افزایش یا تغییر عناوین حقوق و عوارض بندری با پیشنهاد وزارت دارایی^۵ و تصویب کمیسیون دارایی مجلسین می باشد. سایر موارد مندرج در تعرفه مذکور و همچنین هزینه های تخلیه و بارگیری و باربری و انبارداری و خدمات فوق العاده که سازمان بنادر و کشتیرانی در اثر اجرای ماده ۵۸ قانون امور گمرکی مصوب خرداد ماه ۱۳۵۰ یا به موجب قوانین و مقررات دیگر مسوولیت اجرای آنها را به عهده می گیرد یا قبلاً به عهده گرفته است هزینه های بندری تلقی می شود و تعیین میزان و شرایط دریافت و اعطای معافیت و تغییر عناوین آنها با تصویب شورای عالی سازمان بنادر و کشتیرانی خواهد بود.^۶

تبصره ۲- سازمان بنادر و کشتیرانی برای اجرای وظایف خود می تواند با موافقت شورای عالی سازمان و با رعایت شرایطی که شورای عالی تعیین خواهد کرد شرکت تشکیل دهد یا با موسسات بخش خصوصی اعم از داخل یا خارجی و همچنین وزارتخانه ها و موسسات دولتی ایران مشارکت نماید. اساسنامه شرکت هایی که به موجب این قانون تاسیس خواهد شد به تصویب شورای عالی سازمان بنادر و کشتیرانی خواهد رسید. ولی

مشارکت با شرکت‌های خارجی در هر مورد منوط به پیشنهاد وزارت دارایی⁷ و تصویب کمیسیون‌های دارایی و استخدام مجلسین می‌باشد.

تبصره ۲- سازمان بنادر و کشتیرانی می‌تواند ظرف مدت سه سال از تاریخ تصویب این قانون آن عده از مستخدمین رسمی مشمول قانون استخدام کشوری سازمان را که دارای حداقل بیست سال سابقه خدمت بوده و مورد نیاز سازمان نباشد پس از تعیین گروه قطعی آنها که براساس ماده ۳۰ قانون استخدام کشوری و رعایت مقررات مربوط به وسیله هیأت سه نفری مرکب از یکی از معاونان سازمان بنادر و کشتیرانی و مسوول کارگزینی آن سازمان و نماینده سازمان امور اداری و استخدامی کشور انجام میشود با همان حقوق بازنشسته نماید.

ماده ۳- برای حفاظت انبارها، کالاها، ساختمانها و همچنین انجام اجراییات و امور انتظامی و حفاظتی در اسکله‌ها و باراندازها و تاسیسات مختلف سازمان بنادر و اداره کل گمرک سازمانی به نام گارد بنادر و گمرکات در وزارت دارایی⁸ تشکیل می‌شود.⁹

ماده ۴- سازمان، وظایف، صلاحیت و اختیارات گارد بنادر و گمرکات و امور استخدامی، مالی و انضباطی و هر گونه ساز و برگ و سلاح و آموزش مامورین و روابط گارد مزبور با دستگاه‌های انتظامی کشور و همچنین تعیین و ترتیب انتقال وظایف سازمان فعلی پلیس گمرکات و بنادر براساس آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به تصویب کمیسیون‌های دارایی و استخدامی و جنگ مجلسین برسد.¹⁰

ماده ۵- ماموریت گارد بنادر و گمرکات از لحاظ اجراییات سازمان بنادر و اداره کل گمرک در حکم ضابطین دادگستری محسوب و دارای همان اختیارات و صلاحیتی خواهند بود که مامورین شهربانی و ژاندارمری دارا می‌باشند.

ماده ۶- جرائم مامورین گارد بنادر و گمرکات که به سبب خدمت یا در حین انجام خدمت مرتکب شوند تابع قانون دادرسی و کیفر ارتش بوده و رسیدگی به آن در صلاحیت دادگاه‌های نظامی خواهد بود.

ماده ۷- تغییر و یا اصلاح آیین‌نامه‌های مندرج در این قانون به پیشنهاد دولت و به وسیله کمیسیون‌های تصویب کننده مجلسین انجام خواهد گرفت.

---

۱ - منتشر شده در روزنامه رسمی شماره ۷۱۳۶ مورخ ۱۳۴۸/۵/۱۹ - صفحه ۲۶۰ مجموعه قوانین سال ۱۳۴۸

۲ - آیین‌نامه سازمان بنادر و کشتیرانی مصوب بهمن ۱۳۴۸ در صفحات ۱۴ تا ۲۲ این مجموعه درج گردیده است.

۳ - تبصره ماده ۲ در تاریخ ۱۳۵۲/۳/۱۳ به موجب ماده واحد «قانون الحاق ۳ تبصره به ماده ۲ قانون اختیارات

مالی و استخدامی سازمان بنادر و کشتیرانی و تشکیل گارد بنادر و گمرکات» به این قانون الحاق گردیده است.
(روزنامه رسمی شماره ۸۲۸۹ مورخ ۱۳۵۲/۴/۱۴ - صفحه ۱۰۹ مجموعه قوانین ۱۳۵۲).

۴ - این بند به موجب «قانون معافیت صادرات کالا و خدمات از پرداخت عوارض» مصوب ۱۳۷۹/۱۲/۱۰ منسوخ شده است. متن قانون مزبور به شرح زیر است:

قانون معافیت صادرات کالا و خدمات از پرداخت عوارض

ماده واحده- از تاریخ تصویب این قانون، صادرات کالا و خدمات از پرداخت هر گونه عوارض معاف است و هیچ یک از وزارتخانه‌ها، سازمانها، نهادها، دستگاههای اجرایی، شهرداریها و شوراهای محلی، استانی و کشوری که بر طبق قوانین و مقررات حق وضع و اخذ عوارض را دارند، مجاز نیستند از کالاها و خدماتی که صادر می‌شوند عوارض اخذ نمایند یا مجوز اخذ آن را صادر کنند.

تبصره ۱- آیین‌نامه اجرایی این قانون به پیشنهاد وزارت بازرگانی ظرف مدت دو ماه پس از تاریخ ابلاغ این قانون به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

تبصره ۲- مرجع تایید کالاها و خدمات یاد شده، گمرک جمهوری اسلامی ایران است.

تبصره ۳- از تاریخ تصویب این قانون، کلیه قوانین و مقررات مغایر لغو می‌گردد.

(روزنامه رسمی شماره ۱۶۳۴۲ - ۱۳۸۰/۱/۲۱ - صفحه ۱۹۷۹ مجموعه قوانین سال ۱۳۷۹).

۵ - عبارت «وزارت راه و ترابری» جانشین «وزارت دارایی» شده است.

۶ - به موجب یکی از مصوبات جلسه ۲۵ شورای عالی سازمان بنادر و کشتیرانی مورخ ۱۳۵۷/۸/۲۴: «با توجه به گزارش سازمان بنادر و کشتیرانی به هیأت عامل سازمان اجازه داده میشود با در نظر گرفتن افزایش قیمتها که از طرف بانک مرکزی ایران تایید میشود بررسیهای لازم را در تغییر تعرفه هزینه‌های بندری مورد عمل فعلی سازمان به عمل آورده و در افزایش تعرفه‌های مورد بحث هماهنگ و متناسب با افزایش قیمتها حقوق و دستمزد کارکنان اقدام نماید.»

همچنین به موجب یکی از مصوبات جلسه شورای عالی سازمان بنادر و کشتیرانی مورخ ۱۳۷۹/۱۲/۳ «شورای عالی سازمان اختیارات خویش به شرح مذکور در تبصره یک ماده ۲ قانون اختیارات مالی و استخدامی سازمان بنادر و کشتیرانی و تشکیل گارد بنادر و گمرکات (مصوب سال ۱۳۴۸)، در زمینه کاهش و افزایش نرخهای حقوق، عوارض و هزینه‌های بندری و همچنین معافیت از حقوق، عوارض و هزینه‌های بندری و همچنین معافیت از حقوق، عوارض و هزینه‌های مذکور را به هیأت عامل سازمان تفویض نمود.»

۷ و ۸ - عبارت «وزارت راه و ترابری» جانشین «وزارت دارایی» شده است.

۹ - گارد بنادر و گمرکات به موجب مصوبه سال ۱۳۵۸ شورای انقلاب جمهوری اسلامی، منحل شد و وظایف آن به «سازمان بنادر» و «گمرک ایران» منتقل شد. مصوبه شورای انقلاب چنین است:

لایحه قانونی انحلال گارد بنادر و گمرکات

(مصوب ۱۳۵۸/۹/۱۴ شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران)

ماده ۱- از تاریخ تصویب این قانون گارد بنادر و گمرکات وابسته به وزارت امور اقتصادی و دارایی که به موجب آیین‌نامه اجرایی ماده ۴ قانون اختیارات مالی و استخدامی سازمان بنادر و کشتیرانی تشکیل شده است منحل و کلیه وظایف، اختیارات، مسوولیتها، صلاحیت، کارکنان، همچنین بودجه و اعتبارات، دارایی و تعهدات گارد مزبور به سازمانهای گمرک ایران و بنادر و کشتیرانی به تفکیک منتقل می‌گردد.

ماده ۲- در مورد کارکنان شاغل در گارد بنادر و گمرکات اقداماتی به شرح زیر در مدت ۳ ماه باید به عمل آید:

الف- کلیه افراد و افسران مامور به سازمانهای اصلی خود بازگردانده شوند و به خدمت کلیه افراد بازنشسته که مجدداً در سازمان مزبور شاغل بوده‌اند خاتمه داده شود.

ب- کارمندان اداری و دفتری با محاسبه و در نظر گرفتن سوابق استخدامی و خدمتی به سازمان گمرک منتقل و سپس وضع استخدامی آنان با قانون استخدام کشوری تطبیق و تبدیل گردد.

ج- آن عده از نگهبانان گارد بنادر و گمرکات که صرفاً جهت خدمت در بنادر کشور مورد نیاز سازمان بنادر و کشتیرانی باشند به انتخاب سازمان مذکور به سازمان بنادر و کشتیرانی منتقل و با آیین‌نامه استخدامی سازمان مزبور تطبیق وضع می‌یابند و بقیه نگهبانان و افراد آتش نشانی به گمرک ایران منتقل و با قانون استخدام کشوری تطبیق وضع می‌یابند.

ماده ۳- مامورین مزبور که در پستهای انتظامی و حفاظتی از لحاظ اجراییات در سازمانهای فوق انجام وظیفه می‌نمایند کماکان در حکم ضابطین دادگستری محسوب و دارای همان اختیارات و صلاحیتی خواهند بود که ماموریت شهربانی و ژاندارمری دارا می‌باشند.

تبصره - وزارت امور اقتصادی و دارایی و وزارت راه و ترابری حسب مورد بر حسن اجرای این قانون نظارت خواهند نمود. (روزنامه رسمی شماره ۱۰۵۰ مورخ ۱۳۵۸/۵/۱۰ - صفحه ۲۸۷ مجموعه قوانین سال ۱۳۵۸).

ضمناً تذکر این نکته نیز ضروری است که تاریخ انحلال گارد بنادر و گمرکات، به موجب تبصره ۲۱ «قانون اصلاح بعضی از مقررات قانون بودجه سال ۱۳۵۹» مصوب ۱۳۵۹/۱۱/۱۸، به ۱۳۵۹/۱/۱ اصلاح و به سازمان برنامه و بودجه اجازه داده میشود که اعتبارات حقوق و مزایای سال ۱۳۵۹ پرسنل منتقله از گارد منحل بنادر و گمرکات به سازمان بنادر و کشتیرانی و سایر هزینه‌های مربوط را از اعتبارات جاری ردیف ۱۱۰۵۰۰ قسمت چهارم قانون بودجه سال ۱۳۵۹ (گمرک ایران) کسر و به اعتبار جاری ردیف ۳۰۱۵۰۰ قسمت چهارم قانون مزبور (سازمان بنادر و کشتیرانی) تحت عنوان «برنامه حفاظت بنادر» شماره (۱۰۶۰۴۰۰) منتقل نماید. اعتبارات فوق‌الذکر به صورت

کمک در اختیار سازمان مذکور قرار خواهد گرفت. (روزنامه رسمی شماره ۱۰۴۹۵ مورخ ۱۳۵۹/۱۲/۱۶ - صفحه ۵۲۹ مجموعه قوانین سال ۱۳۵۹).

۱۰ - آیین‌نامه اجرایی ماده ۴ در خرداد ۱۳۵۰ به تصویب کمیسیونهای خاص دو مجلس رسید (منتشر شده در روزنامه رسمی شماره ۷۷۲۴ مورخ ۱۳۵۰/۵/۱۶ - صفحه ۷۵ مجموعه قوانین سال ۱۳۵۰) این آیین‌نامه در ۸ فصل مشتمل بر ۵۴ ماده تنظیم شده بود. با توجه به انحلال گارد بنادر و گمرکات نیازی به ذکر تمام آیین‌نامه مزبور، احساس نمی‌شود. تنها مواد ۵-۴-۳-۲ این آیین‌نامه که مبین وظایف و اختیارات گارد بنادر و گمرکات بوده و امروزه بر عهده «سازمان بنادر و کشتیرانی» و «گمرک ایران» است، ذکر می‌شود: ماده ۲- وظایف گارد بنادر و گمرکات به شرح زیر می‌باشند: الف- حفاظت کالا، انبارها، اسکله‌ها، باراندازها و سایر تاسیسات و اموال متعلق به اداره کل گمرک و سازمان بنادر و کشتیرانی.

ب- حفظ نظم و برقراری انتظامات تاسیسات بنادر و گمرکات.

ج- انجام اجرائیات گمرکی و بندری در حدود وظایف محوله قانونی.

د- جلوگیری از آتش‌سوزی از طریق پیش‌بینی و مراقبت و پیشگیری و اطفاء آن در صورت بروز آتش‌سوزی. تبصره- (الحاقی ۱۳۵۲/۸/۱۴) در بندری که تحت نظارت سازمان بنادر و کشتیرانی است وظایف مذکور در بند فوق در محوطه‌هایی که در اختیار سازمان می‌باشند، به عهده آن سازمان خواهد بود. ماده ۳- ماموران گارد بنادر و گمرکات از نظر وظایف حفاظتی و انتظامی و اجرائیات مربوط به امور بنادر و گمرکات در حین انجام وظیفه جزء و ضابطین دادگستری محسوب و دارای همان اختیارات و صلاحیتی خواهند بود که ماموران شهربانی و ژاندارمری دارا می‌باشند.

ماده ۴- ماموران گارد بنادر و گمرکات از نظر انجام وظایف مربوط به اجرائیات از هر لحاظ مجری دستورات سازمان بنادر و کشتیرانی و اداره کل گمرک در امور مربوط به هر یک از آنها بوده و وظایف محوله را در حدود مقررات با رعایت سلسله مراتب تحت نظر روسای بنادر و گمرکات به مورد اجرا می‌گذارند.

ماده ۵- در مورد وظایفی که طبق قانون مجازات مرتکبین قاچاق مصوب ۱۳۱۲ و اصلاحات بعدی آن با ماموران گمرک یا سازمان بنادر و کشتیرانی ارتباط پیدا می‌کند ماموران گارد بنادر و گمرکات به دستور مقامات صلاحیتدار گمرکی یا بندری و یا مقامات قضایی عمل خواهند کرد.